

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

A6-0133/2008

7.4.2008

RAPORT

Programmi PEACE hindamine ja tulevikustrateegiad
(2007/2150(INI))

Regionaalarengukomisjon

Raportöör: Bairbre de Brún

PR_INI

SISUKORD

	lehekülg
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	8
PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS.....	12

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

programmi PEACE hindamise ja tulevikustrateegiate kohta (2007/2150(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 158;
- võttes arvesse nõukogu 21. juuni 1999. aasta määrust (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta¹;
- võttes arvesse nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrust (EMÜ) nr 2081/93, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 2052/88 struktuurifondide ülesannete ja tõhususe kohta ning nende tegevuse kooskõlastamise kohta teiste struktuurifondide ning Euroopa Investeerimispannga ja muude olemasolevate rahastamisvahendite tegevusega²;
- võttes arvesse nõukogu 20. juuli 1993. aasta määrust (EMÜ) nr 2082/93, millega muudetakse määrust (EMÜ) nr 4253/88, millega nähakse ette sätted määruse (EMÜ) nr 2052/88 rakendamiseks seoses struktuurifondide tegevuse kooskõlastamisega teiste struktuurifondidega ning Euroopa Investeerimispannga ja muude olemasolevate rahastamisvahendite tegevusega³;
- võttes arvesse nõukogu 24. jaanuari 2000. aasta määrust (EÜ) nr 214/2000, mis käsitleb ühenduse rahalist toetust Rahvusvahelisele Iirimaa Fondile⁴;
- võttes arvesse nõukogu 10. detsembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2236/2002, mis käsitleb ühenduse rahalist toetust Rahvusvahelisele Iirimaa Fondile (2003–2004)⁵;
- võttes arvesse nõukogu 26. mai 2003. aasta määrust (EÜ) nr 1105/2003, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta⁶;
- võttes arvesse nõukogu 24. jaanuari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 173/2005, millega muudetakse seoses PEACE programmi kehtivuse pikendamisega ja uute kulukohustuse assigneeringute andmisega määrust (EÜ) nr 1260/1999, millega nähakse ette üldsätted struktuurifondide kohta⁷;
- võttes arvesse nõukogu 24. jaanuari 2005. aasta määrust (EÜ) nr 177/2005, mis käsitleb ühenduse rahalist toetust Rahvusvahelisele Iirimaa Fondile (2005–2006)⁸;

---

¹ EÜT L 161, 26.6.1999, lk 1.

² EÜT L 193, 31.7.1993, lk 5.

³ EÜT L 193, 31.7.1993, lk 20.

⁴ EÜT L 24, 29.1.2000, lk 7.

⁵ EÜT L 341, 17.12.2002, lk 6.

⁶ ELT L 158, 27.6.2003, lk 3.

⁷ ELT L 29, 2.2.2005, lk 3.

⁸ ELT L 30, 3.2.2005, lk 1.

- võttes arvesse nõukogu 21. detsembri 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1968/2006, mis käsitleb ühenduse rahalist toetust Rahvusvahelisele Iirimaa Fondile (2007–2010)¹;
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 5. juuli 2006. aasta määrust (EÜ) nr 1082/2006 Euroopa territoriaalse koostöö rühmituse (ETKR) kohta² ;
  - võttes arvesse komisjoni teatist „Eriprogramm rahu ja leppimise saavutamiseks Põhja-Iirimaa” (KOM(1994)0607);
  - võttes arvesse komisjoni teatist „Aruanne Rahvusvahelise Iirimaa Fondi kohta nõukogu määruse (EÜ) nr 177/2005 artikli 5 alusel” (KOM(2006)0563);
  - võttes arvesse kontrollikoja eriaruannet nr 7/2000, mis käsitleb Rahvusvahelist Iirimaa Fondi ning eriprogrammi rahu ja leppimise saavutamiseks Põhja-Iirimaa ja Iirimaa piiriäärsetes maakondades (1995–1999), koos komisjoni vastustega (lõige 58)³;
  - võttes arvesse Euroopa Parlamendi regionaalarengukomisjoni 20. novembril 2007. aastal korraldatud avalikku kuulamist programmi PEACE hindamise ja tulevikustrateegiate kohta;
  - võttes arvesse Põhja-Iiri töörühma (TFNI), mis loodi pärast Euroopa Komisjoni presidendi hr Barroso visiiti Belfasti 2007. aasta mais;
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 45;
  - võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A6-0133/2008),
- A. arvestades, et nõukogu määruste (EÜ) nr 1105/2003 ja 173/2005 alusel rahastatud ELi programmide PEACE I ja II eesmärk oli tagada rahu ning need sisaldasid kahte põhielementi: rahust tulenevate võimaluste kasutamine ning konflikti ja vägivalda pärandiga tegelemine;
- B. arvestades, et ELi osalemisel programmides PEACE oli ja on suur positiivne väärtus ning ELi seotus selliste rahuloome projektidega näitas lisaks rahastamisvahendi loomisele ka ELi olulisust erapooletu organina, kellel on programmi kavandamiseks vajalikud teadmised ja pikaajaline visioon;
- C. arvestades, et leppimine toimub erinevatel tasanditel, ja arvestades, et seda tuleb aktiivselt õhutada, kuid selleks ei saa kedagi sundida⁴;
- D. arvestades, et rahuloome ja leppimine on oma olemuselt riskantsed, kuid on olulised poliitiliste, majanduslike ja sotsiaalsete probleemide ületamiseks piirkonnas, ning arvestades, et usalduse suurendamise projektidele tuleks seetõttu jätta nende käivitamiseks ruumi katsetusteks ja uuendusteks;

¹ ELT L 409, 30.12.2006, lk 86.

² ELT L 210, 31.7.2006, lk 19.

³ EÜT C 146, 25.5.2000, lk 1.

⁴ Reconciliation after Violent Conflict, International IDEA, 2003, Stockholm.

- E. arvestades, et Põhja-Iirimaa konflikt tekitas eraldatud kogukonnad, tuues kaasa sügava sotsiaalse, majandusliku ja poliitilise lõhe;
- F. arvestades, et kontaktide ja usaldusloome tulemusel võivad negatiivsed vaated muutuda ning vastastikuse mõistmise edendamine noorte seas aitab tulevastel liidritel mõista mõlema kogukonna ajalugu ja kultuuri;
- G. arvestades, et kohalike kogukondadega partnerluses töötades läheb võib-olla rohkem aega, kuna kaasatud on rohkem osalejaid ja menetlusi, kuid on ilmselge, et sellest tõusev lisatulu on ülioluline, kuna delegeerimine juhtimise madalamale tasandile ja osalustaseme tõstmine suurendavad teadlikkust nii programmide kui ka ELi;
- H. arvestades, et varem tõrjutud rühmadele ja inimestele, keda konflikt ja vägivald on tõsiselt mõjutanud, on programmid PEACE andnud võimaluse aidata kaasa aktiivsele rahuloomele; arvestades, et projektid programmide PEACE raames on rakendatud ühiskonna kõige tõrjutumate osade teenustesse, töötades välja tegevusi üksikisikute ja rühmade, näiteks konfliktiohvrite, vanurite ja kaitsetute, puudega inimeste, koduvägivalla ohvrite, endiste vangide ja töötute noorte jaoks¹;
- I. arvestades, et paljud rahuloomelise ja leppimise projektides töötanud inimesed tegid seda vabatahtlikult;
- J. arvestades, et eluliselt tähtis on jätkata rahuloomelise programmide – eriti nende, mis hõlmavad kogukonna ja vabatahtlike rühmi – rahalist toetamist, kui PEACE'i rahastamine lõppeb;
- K. arvestades, et vabatahtlike sektor ja kogukonna sektor on tuntud oma saavutuste tõttu sotsiaalse allakäigu ja puuduse vastases võitluses ning asuvad sobival positsioonil, et töötada välja ja pakkuda kohapealseid teenuseid ühiskonnas kõige ebasoodsamas olukorras olijatele, ning arvestades, et naistel on rahuloomes väga positiivne roll;
- L. arvestades, et programmide PEACE raames on uute ettevõtete loomisega aidatud kaasa majandusprojektide väljatöötamisele mahajäänud piirkondades;
- M. arvestades, et paljude PEACE II all rahastatud kogukondlike ja vabatahtlike algatuste töö jätkub, osutades hädavajalikke kogukondlike teenuseid eelkõige tõrjutud rühmadele, ja need algatused ootavad rahastamise kinnitamist, et nad saaksid jätkata nimetatud teenuste osutamist;
- N. arvestades, et programmide PEACE raames antud toetusest tuleneva majandusarengu üks aspekte oli see, et sellest said kasu nii linna- kui ka maapiirkonnad;
- O. arvestades, et rahastamine Rahvusvahelise Iirimaa Fondi (IFI) raames on sageli täiendav ja et mõlemad programmid, IFI ja PEACE, võimaldasid projektidel jõuda sellisele tasemele, kus neil tekkis juurdepääs ELi muule rahastamisele, nagu Interreg;
- P. arvestades, et paljud meetmed PEACE'i allprogrammides, Rahvusvahelise Iirimaa Fondi

---

¹ ELi rahu ja leppimise programm – mõju, ELi programmide erikolleegium (SEUPB).

(IFI) programmides ja Interregi algatuses olid siiski suurel määral sarnased ning teatavates valdkondades dubleeriti tegevusi mõningal määral;

- Q. arvestades, et vastutus ja läbipaistvus, osalus, kõikide inimeste üksteisest sõltumise tunnistamine, ebavõrdsuse edukas kaotamine, mitmekesisuse edendamine ja tähelepanu pööramine sotsiaalselt kaitsetutele rühmadele ning võrdsetele võimalustele on rahuloome ja leppimise olulised osad;
- R. arvestades, et ohvrite ja üleelanute ajutise voliniku (*Interim Commissioner for Victims and Survivors*) aruandes¹ sedastati, et ohvrite ja üleelanute toetusgrupid on sõltuvad PEACE'i ühekordsest rahastamisest ning tuvastati selgusetus ohvrite ja üleelanute projektide jätkumise osas siis, kui PEACE'i rahastamist enam ei toimu, ning arvestades, et Põhja-Iirimaa pea- ja asepeaminister on hiljuti nimetatud neli uut ohvrite volinikku;
- S. arvestades, et inimõiguste kaitse ja edendamine on rahuloome ja konfliktijärgsete ühiskondade taastamise lahutamatu osa,
1. rõhutab, et kohalike volituste suurendamine on oluline osa rahuloomest ning et kodanikuühiskonna osalus parandab poliitika kujundamist ja ühiskonna juhtimist;
  2. juhib tähelepanu sellele, et mitmesuguste rakendusmehhanismide väljatöötamine koos vabatahtlike sektori, valitsusväliste organisatsioonide ja kohalike asutustega on andnud laialdasi kogemusi ELi rahaliste vahendite kasutamisel; loodab, et selliseid altpoolt tuleval algatusel põhinevaid mehhanisme võib kasutada teiste rahastamisprogrammide rakendamisel;
  3. väljendab rahulolu panusega, mille PEACE'i ja IFI programmid andsid majandus- ja sotsiaalarengusse; märgib, et üks mahajäänud piirkonnas enne IFI rakendamist rajatud ettevõtluskeskus arenes IFI ning kohaliku volikogu toetuse abil 32st ettevõtluskeskusest koosnevaks võrgustikuks, mis aitas suurendada asjaosaliste hulgas kindlust ja lootust;
  4. rõhutab, et PEACE'i ja IFI raames rahastatud programmides osalejate koostöö ei tohiks lõppeda koos programmidega; palub, et valitsusasutused jätkaksid seda tõhusaks osutunud tööd ja tagaksid kõnealuse väärtusliku töö rahastamise jätkumise, kui kogu PEACE'i rahastamine kunagi lõppeb;
  5. kutsub nii Ühendkuningriigi kui Iirimaa valitsusi üles seadma sisse kogukonna ja vabatahtlike rühmade konkreetset ajutist rahastamiskorda selleks, et täita lünk PEACE II rahastamisprogrammide lõppemise ja PEACE III rahastamisprogrammide alguse vahel;
  6. kutsub komisjoni ning Ühendkuningriigi ja Iirimaa valitsusi üles alustama ohvrite ja üleelanute volinikega kõnelusi, et leida tee ohvrite ja üleelanute toetusgruppide rahalise toetamise jätkumiseks pärast kogu PEACE'i rahastamise lõppemist;
  7. kutsub komisjoni seoses Põhja-Iiri töögrupiga (TFNI) üles kordama tulevaste algatuste

---

¹ Support for Victims and Survivors – Addressing the Human legacy, jaanuar 2007.

struktuuri kujundamisel programmide PEACE I ja PEACE II kodanikuaktiivsusel põhinevat lähenemisviisi; tuleb meelde, kui oluline on rahuprotsessi stabiliseerimise jaoks tasakaalustatud regionaalareng, sealhulgas tähelepanu pööramine infrastruktuurile, mis on ELi teiste piirkondade omaga võrreldes alaarenenud, ning kutsub Põhja-Iiri tööühma üles toetama positiivsemalt infrastruktuuri parandamist;

8. nõuab, et piiriülest tööd arendataks edasi, arvestades, et piiriülene töö on olnud piirialade linna- ja maakogukondade taaselustamisel kesksel kohal; nõuab tungivalt, et arendataks edasi koostööd kohalike kaubanduskodade ja avaliku sektori asutuste vahel ning vabatahtlike sektori ja kogukonna sektori ning juba piiriüleselt töötavate vabatahtlike organisatsioonide foorumeid mõlemal pool piiri;
9. kutsub Iirimaa valitsust üles rakendama koheselt määrust (EÜ) nr 1082/2006;
10. nõuab tungivalt, et rahastamisprogrammides kasutataks laialdaselt nii suure kui väikese ulatusega ja kohalikule tasandile keskenduvat konsulteerimist, ning rõhutab, kui oluline on kindlustada mehhanismid, mis võimaldavad heaks kiita väikseid toetusi, et rahastada kiiresti vajalikke töid ja töid, mille puhul tulemusi ei ole lihtne kvantifitseerida, ning mehhanismid, mis tagavad pikaajalise jätkusuutlikkuse ja võivad anda panuse kohalike kogukondade heaks;
11. nõuab bürokraatia vähendamist, et tagada, et väikesi projekte üle ei koormata;
12. tunnistab, et rahuloome on pikaajaline ja arenguline protsess ning püsiv areng rahu ja leppimise suunas võtab aega; nõuab pikemat ajavahemikku üksiktoetuste puhul, et anda projektidele võimalus saavutada tulemusi; tunnistab, et nii majanduslikud algatused kui ka kultuuri- ja spordialased algatused annavad olulise panuse rahu ja leppimise saavutamisse ning seetõttu tuleks neid ka edaspidi toetada;
13. märgib, et sotsiaal-majanduslik sektor on vabatahtlike sektori ja kogukonna sektori allsektor, millega konsulteerimine on vajalik, et töötada välja kohalikke strateegiaid ja valdkondi; on arvamusel, et kohalikud ettevõtted on samuti mõjukad osalejad;
14. rõhutab, et maapiirkondade areng nõuab senisest suuremat sünergiat põllumajandusliku, maapiirkondade ja regionaalarengu rahastamise vahel ning looduskaitse, ökoturismi ja taastuvenergia tootmise ning kasutamise vahel;
15. rõhutab, et inimestel peaks olema programmide PEACE I ja PEACE II ning IFI raames rahastatud projektide edulugudele kerge juurde pääseda; usub, et sellistest projektidest saadud kogemusi tuleks jagada muus rahvusvahelises rahuloometöös osalejatega; nõuab selles kontekstis andmebaasi loomist, mis oleks õppevahend rahu- ja leppimise alasel töö- kodu- ja välismaal; nõuab lisaks iga osalustasandi kaasamist piirkondlike ja linnavõrgustike loomisse;
16. soovib luua terviklikud strateegiad, et tagada lisaks heade tavade näidete kättesaadavusele ka nende kasutamine projektitsükli igas etapis, st projekti kavandamisel, rakendamisel, järelvalvel ja hindamisel;
17. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsiooni nõukogule, komisjonile,

Regioonide Komiteele, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.

SELETUSKIRI

TAUST

ELi rahu ja leppimise programm (PEACE II) oli programm, mis järgnes eriprogrammile rahu ja leppimise saavutamiseks aastatel 1995–1999 (PEACE I). Käesolevas PEACE III (2007–2013) programmis järgitakse eelnevate programmide struktuuri ning selle eesmärk on tugevdada rahuprotsessi Iirimaal, et tugevdada piirkonnas rahumeelset ja stabiilset ühiskonda ning edendada leppimist.

Programmist on kasu paljudele erinevatele sektoritele, aladele, rühmadele ja kogukondadele, keda konflikt eriti mõjutas, ning selle raames soodustatakse kogukondadevahelisi projekte. Kohalikud partnerlusstruktuurid ja valitsusvälised organisatsioonid haldasid enamikku rahast programmi PEACE raames, mille eesmärk oli anda kogukonna erinevatele osadele võimalus tulla kokku ja töötada kogukonna tasandil.

Programmi korraldusasutus on ELi programmide erikolleegium (SEUPB). Järelevalvekomiteesse kuuluvad peamised piirkondlikud partnerid (kes on valitud võrdselt põhja ja lõuna poolt piiri).

Tabel 1. PEACE I ja PEACE II ülevaade

<i>PEACE I</i>	<i>eraldatud 750 000 000 eurot</i>	<i>15 000 projekti</i>
<i>PEACE II</i>	<i>eraldatud 994 000 000 eurot</i>	<i>7 000 projekti</i>

Käesolevas algatusraportis püütakse kirjeldada kõnealuselt ELi programmist saadud kogemusi positiivsete tulemuste ja heade tavade osas ning toonitada vajakajäämisi, eesolevaid väljakutseid ja õppetunde.

Tuleks samuti mainida, et EL on 1989. aastast alates olnud Rahvusvahelisi Iirimaa Fondi (IFI) peamisi toetajaid.

Tabel 2. Rahvusvahelise Iirimaa Fondi ülevaade alates selle loomisest 1986. aastal kuni tänapäevani

IFI → 849 000 000 eurot → 5 700 projekti → 55 000 töökohta

Rahu ja leppimine

Euroopa seos rahuloome projektiga on oluline ning liit tunnistab, et vaesus, hea valitsemistava ja konflikt on omavahel seotud¹. Lisaks mõnele praegusele liikmesriigile on ka mitmes uues

---

¹ Vt näiteks komisjoni teatist juhtimise ja arengu kohta (KOM(2003)615).

kandidaatriigis, nt Lääne-Balkani riikides¹, olnud minevikus konflikte. Kui asetame Iirimaa konflikti laiemasse Euroopa konteksti, saame väärtuslikud välised võrdluspunktid.

Programmi PEACE II meede 4.1 hõlmas kogemuste vahetust projekti tasandil alade vahel üle Euroopa ja kaugemalgi, kaasa arvatud Albaania, Valgevene, Moldova, Serbia, Ukraina ja Bosnia. Käib arutelu, millised on võimalused, et luua üleeuroopaline piirkondade ja linnade võrgustik, kuhu kuuluksid need paigad, kus konflikt on lõppemas või kus on kogetud konflikti lõppemist või kus elatakse konfliktis ja tõrjutuses.

Konfliktide ärahoidmises, arengus ja rahuloomes teadvustatakse üha enam, et üksnes majandusarenguga – kuigi ka see on oluline – jätkusuutlikku rahu ei taga. Kõige olulisem tegur on õiglane areng ja ka meetmed, millega edendatakse tulemuslikku valitsemistava ja stabiilset ühiskonda.

Leppimise mõistmine programmi PEACE arengu kontekstis põhineb Hamber/Kelly mudeli² viiel omavahel lahutamatu seotud ja osaliselt kattuvatel omadustel:

- ühise visiooni väljatöötamine vastastikku sõltuva ja õiglase ühiskonna kohta;
- mineviku tunnistamine ja selle probleemidega tegelemine;
- positiivsete suhete loomine;
- kultuuri ja suhtumise muutmine olulisel määral ning
- ühiskonna, majanduse ja poliitika tuntav muutmine.

Paljude rahvusvaheliste praktikute arvates on rahuloome ja leppimise nimel vaevanägemine pikaajaline protsess, milles olulisim on sotsiaalselt kaitsetute rühmade osalus.

Võimalik, et kohalike kogukondadega läheb töö aeglasemalt, kuid tulu tõuseb sellest oluliselt. PEACE näitab, et teadlikkus programmist ja EList ning samuti ELi panusest tõuseb siis, kui rahaeraldusmehhanisme kasutatakse kohalikul tasandil ja kui selles osaletakse kohalikul tasandil.

Euroopa Liidu programm PEACE

Konsulterimise struktuur ja programmi PEACE kavandamine on sama olulised kui programm ise.

Programmi PEACE raames pakuti võimalusi osalemiseks ja dialoogiks ning viidi otsuste tegemine ja vastutus kogukonna arengu eest rahvale lähemale. Programmiga PEACE I soodustati koostööd kodanikuühiskonna ja poliitiliste liidrite vahel kogukonna tasandil. Nii mõnedki kogukonna organisatsioonid ja poliitilised liidrid võtsid koos majandusosalejatega elus esimest korda osa nende oma piirkonna investeerimispoliitika plaanimisest programmi

---

¹ Nagu seda tunnustatakse Thessaloniki deklaratsioonis, mis võeti vastu 21. juunil 2003. aastal toimunud ELi ja Lääne-Balkani riikide tippkohtumisel.

² Grjinne Kelly ja Brandon Hamberi ettekanne: “Coherent, contested or confused? Views on reconciliation in Northern Ireland”, mis esitati Belfastis 9. juunil 2004. aastal ümarlaul “Reconciliation: Rhetoric or Relevance? A roundtable discussion on concepts and practices of reconciliation”.

PEACE raames.

Suurtele raskustele vaatamata võtsid mõlemad kogukonnad PEACE I omaks tänu kogukonnapõhiste rahastamisorganitele ning aitasid seega kaasa üldeesmärgile parandada ühiskondlikke ja majanduslikke tingimusi otsekontakti kaudu kohalike kogukondadega.

Programmide PEACE raames rahastati palju erinevaid projekte, sealhulgas lapsehooldus- ja pikapäevaprojektid, tehnopargid ja väikeettevõtted nii linna- kui ka maapiirkondades. Paljud PEACE'i raames rahastatud projektid loodi selleks, et rahuldada kohalikke vajadusi. Projektide abil saavutati usaldus ja võimekus ning edendati paremaid tulevikuvisionoone. Kõnealused projektid mõjutasid rahu täpselt sama palju kui teised, harilikult nn rahuprojektideks kutsutud projektid. Nendega rajati tugev alus leppimisele.

PEACE'i raames rahastatud projektid aitasid kaasa sellise keskkonna edendamisele, kus poliitiliste kokkulepetega oli tõeliselt võimalik saavutada edu.

PEACE raames rahastati transpordi infrastruktuuri, sealhulgas ümbersõiduprojektid ja maapiirkondade transpordialgatused, millega aidati kaasa majanduse uuendamisele ja taaselustamisele ning hõlbustati akrediteeritud väljaõpet ja muid õppeprojekte. Programmi PEACE raames rahastati võõrtöötajate abiprojekte ja projekte, millega tähistati ühiskonna kui terviku erinevat etnilist kooslust.

Programmi PEACE raames rahastatud endiste kinnipeetavate projektid moodustasid osa vabatahtlike ja riiklike organisatsioonide kohalikest võrgustikest, mis hõlmasid taaselustamispartnerlust, ettevõtluskeskusi ja avalikke foorumeid. Mõnes projektis töötati otseselt koos rühmadega, keda varem vastustati, kaasa arvatud traditsiooniliselt vaenulike poliitiliste rühmituste või riigiasutustega, kellega rühmad ei oleks varem kontakteerunud.

Kogukonnaüleised aspektid aitasid saavutada programmi eesmärki. Oluline on see, et programmid tõmbasid ligi palju erinevaid osalejaid ja panid nad otsima ühist eemärki või kasu ning nende abil arendati mudeleid, kuidas kaasata inimesi poliitika väljatöötamisse. Naiste rühmad tegutsesid hästi ja neil on rahuloomes väga positiivne roll.

Mitmeid ühiskondlikke, majanduslikke ja kultuurilisi tegevusi, mis mujal Euroopas on tavapärased, Iirimaa piiriüleses mõttmes ei esinenud. Muu tegevus oli katkenud paljudeks aastateks. Piiriülesed aspektid – tavaline piiriülene ühiskondlik, majanduslik ja kultuuriline tegevus, nagu ka projektid, mille eesmärk oli uurida ühiskonna tulevikuvisionoone – olid olulised programmi eesmärkide saavutamisel.

PEACE I kavandati ja loodi kogukonna tasandilt pärit inimeste abil. Vabatahtlike sektor õppis tegevuse käigus palju ja avalik sektor õppis seda, kuidas töötada partnerluses vabatahtlike ja kogukonna sektoritega. Suuremat rõhku pandi majandusele ja majanduslikule elujõulisusele programmis PEACE II. Kahjuks läks PEACE II kavandamisel kaotsi osa altpoolt tuleva algatuse lähenemisviisist. Sellegipoolest said programmist PEACE II kasu paljud erinevad rühmad, kuna nad kasutasid võimalusi, mis tekkisid tänu rahu saavutamises tehtud edusammudele.

Tulevik

ELi otsus pikendada programmi PEACE II 2006. aastani ja töötada välja programm PEACE III aastateks 2007–2013, oli jõuline positiivne märk ühenduse tasandil antavast toetusest rahu saavutamiseks ning usust stabiilse rahumeelse ühiskonna saavutamisel tehtud edusammudesse.

Programmis PEACE III on tähelepanu keskmes leppimine ning selleks püütakse kasutada Hamberi ja Kelly töid leppimise määratluse kohta. PEACE III kavandajad ja rakendajad peavad rahastatavate projektide valimisel põhjalikult mõistma Hamberi ja Kelly töid.

Samuti otsustati rahastamisel lähtuda rohkem strateegiast ja mitte korraldada avalikke taotluste esitamise kutseid. Hetkel on veel vara öelda, kuidas strateegilisem lähenemisviis toimib, kuid on oluline, et me ei kaotaks kohalikku partnerlust ja osalemist kohalikul tasandil. Samuti on oluline, et see ei läheks kaotsi teistes ELi programmides aastateks 2007–2013. Vabatahtlike sektor on tuntud oma saavutuste tõttu sotsiaalse allakäigu ja puuduse vastases võitluses ning asub sobival positsioonil, et töötada välja ja pakkuda teenuseid kohapeal, eelkõige ühiskonnas kõige ebasoodsamas olukorras olijatele. Kõnealust kogemust tuleks enam kasutada ka erinevates regionaalarenguprogrammides. Nii mõnesidki programmidest PEACE I ja PEACE II saadud õppetunde osalemise kohta kohalikul tasandil tuleb rakendada ELi struktuurifondides üldiselt.

PEACE I ja PEACE II abil saavutatud tohutu edasimineku parandamiseks tuleb tunnustada parimaid tavasid, need talletada ja teistelegi kättesaadavaks teha. Samuti tuleb parimaid tavasid süvalaiendada.

Komisjoni president Jose Manuel Barroso teatas oma 1. mai 2007. aasta visiidi ajal Belfasti, et komisjonis on loodud töörühm, mille ülesandeks on uurida, kuidas parandada piirkonna juurdepääsu ühenduse poliitikale ja programmidele ning nendes osalemist. Regionaalpoliitika volinikul Danuta Hübneril paluti asuda töörühma poliitiliseks juhiks. Võimalik, et see suurendab oluliselt piirkonna edusamme. Oleks ülimalt kasulik, kui töörühma liikmed oleksid teadlikud programmidega PEACE ja IFIga seotud projektidest saadud kogemustest ning nendes täheldatud headest tavadest.

PARLAMENDIKOMISJONIS TOIMUNUD LÕPPHÄÄLETUSE TULEMUS

Vastuvõtmise kuupäev	27.3.2008
Lõpphääletuse tulemused	+: 45 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alfonso Andria, Emmanouil Angelakas, Stavros Arnaoutakis, Jean Marie Beaupuy, Rolf Berend, Victor Boştinaru, Wolfgang Bulfon, Antonio De Blasio, Bairbre de Brún, Petru Filip, Gerardo Galeote, Iratxe García Pérez, Eugenijus Gentvilas, Ambroise Guellec, Pedro Guerreiro, Jim Higgins, Filiz Hakaeva Hyusmenova, Mieczysław Edmund Janowski, Rumiana Jeleva, Gisela Kallenbach, Tunne Kelam, Evgeni Kirilov, Constanze Angela Krehl, Sérgio Marques, Miguel Angel Martínez Martínez, James Nicholson, Markus Pieper, Pierre Pribetich, Wojciech Roszkowski, Elisabeth Schroedter, Grażyna Staniszewska, Dimitar Stoyanov, Margie Sudre, Andrzej Jan Szejna, Kyriacos Triantaphyllides, Lambert van Nistelrooij, Oldřich Vlasák, Vladimír Železný
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliige/asendusliikmed	Bernadette Bourzai, Jan Březina, Emanuel Jardim Fernandes, Francesco Ferrari, Francisca Pleguezuelos Aguilar, Zita Pleštinská, Samuli Pohjamo, Christa Prets, Richard Seeber